

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v říjnu 2011 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v říjnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 924 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 484 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 244 podniků obchodu a 648 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v říjnu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** téměř nezměnilo. 42,7 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 53,5 % jako uspokojivou a 3,8 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů s 54 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu s 4,4 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby oděvů, výroby nábytku a zpracování dřeva. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 41,6 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení současné **celkové i zahraniční poptávky** se snížilo. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 86,8 % tržeb, respondenti s 3,4 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 9,8 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů s 85,1 % tržeb, jako nízká u respondentů s 11,1 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů se 3,8 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 83,5 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 13,1 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti se 3,4 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 81,2 % tržeb, u 14,9 % za nízkou a u 3,9 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 11,1% tržeb, poklesla u 23,8 % podniků a u podniků se 65,1 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 12,3 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 24,2 % a neměnnost podniků se 63,5 % tržeb.

Zásoby se podle respondentů snížily také. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 86,9 % tržeb za normální v sezóně. Podniky s 6,2 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 6,9 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 89,7 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 83,4 %. Podniky, jejichž tržby představují 42,3 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 20,3 % tržeb. Využití výrobních kapacit ve zpracovatelském průmyslu se v říjnu mírně snížilo a dosáhlo 83,6. % Hlavní **bariérou růstu produkce** je opět nedostatečná poptávka, uvádí ji téměř polovina respondentů.

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 92,6 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků s 3,3 % tržeb a zhoršila se u 4,1 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů s 3,5 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů s 5,4 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 93,7 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 90,3 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro příští tři i šest měsíců jsou vyšší než v září. Zlepšení **ekonomické situace** v příštích třech měsících očekávají podniky s 8,8 % a zhoršení respondenti s 4,4 % tržeb, beze změny s 86,8 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situacelepší u 9 % respondentů, u 5 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 86 % tržeb. Pro příštích **šest měsíců** respondenti s 14,5 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení se 7,5 % a respondenti představující 78 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 75,9 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 15,5 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 8,6 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 70 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 20,7 % a se snížením respondenti s 9,3 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 15,9 % tržeb, snížení očekává 9,3 % respondentů a neměnnost 74,8 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 21 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 71,2 % za celý soubor a snížení exportu očekává 7,8 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 17,1 % tržeb, pokles respondenti s 8,9 % tržeb a respondenti se 74 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů s 9,6 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů s 82,8 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky se 7,6 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 10,9 % respondentů zvýšení dovozu, 8,7 % snížení a 80,4 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 74,8 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 18,5 % a nedostatečné u podniků se 6,7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů se 72,5 % tržeb, více než dostatečné u 19,9 % a nedostatečné u 7,6 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští **tři měsíce** zrychlení tempa **výrobní činnosti** při téměř stabilní **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 18,4 % tržeb, se snížením počítá 6,7 % respondentů a respondenti se 74,9 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 17,3 % tržeb, neměnný vývoj 75,3 % respondentů a pokles výroby 7,4 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu s 13 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 71,1 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky se 15,9 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 20,8 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 10,9 % tržeb a s neměnností u 68,3 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 14 % tržeb, snížit u 12,4 % tržeb a 73,6 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 21,3 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 11,1 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 91 % počtu respondentů, u 4,6 % selepší a u 4,4 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 44,7 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 8,9 % a snížení 16,1 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30,3 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově meziměsíčně vlivem příznivého očekávání vývoje výrobní činnosti zvýšilo o 3 body a oproti hodnotám v říjnu 2010 je o 2 body nižší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné **ekonomické situace** v říjnu oproti minulému měsíci snížilo. Stále nízké hodnocení **celkové poptávky** se nepatrně zlepšilo. V říjnu hodnotilo 23,3 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 65,1 % jako uspokojivou a 11,6 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků se 17,2 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 9,1 % respondentů a u ostatních (s 73,7 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 46,4 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 0,6 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 53 % za nízkou.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 6,5 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** jsou horší než v září. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů s 78,4 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 5 % stavebních prací a zhoršení s 16,6 %. **V příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 11,8 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 22,9 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 65,3 % respondentů.

Pro příští **tři měsíce** respondenti očekávají zpomalení vývoje **stavební činnosti** při téměř neměnné **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 4,1 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 33 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky se 62,9 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 63,5 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 3 % respondentů a snížení 33,5 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 76 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 50,3 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 1,7 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 0,5 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 22,3 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 49,2 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8,1 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 4,3 % své produkce, neměnnost u 79,9 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 15,8 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 29,9 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 21,7 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 50,1 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 10,1 % a snížení 11,5 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 28,3 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově v říjnu meziměsíčně zvýšilo o 1 bod a je o 4 body vyšší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v říjnu ve srovnání se zářím zvýšilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Jako dobrou hodnotilo v říjnu **ekonomickou situaci** svého podniku 32,3 % respondentů, 56,4 % jako odpovídající sezóně a 11,3 % jako špatnou. Zásoby se podle mínění respondentů v říjnu nezměnily. Současný **stav zásob** hodnotilo 92,8 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 6,3 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 28,9 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 68,9 % tržeb a s 2,2 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 62,2 % respondentů, 26,2 % očekává růst a 11,6 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 92,1 % tržeb, 3 % předpokládá pokles a 4,9 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** jsou vyšší než v září, pro příštích **šest měsíců** jsou téměř stejná. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 43 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 46,5 % žádné změny nepředpokládají a 10,5 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se po zářijovém poklesu meziměsíčně zvýšilo o 4,7 bodu a v meziročním srovnání je o 5,7 bodu vyšší než v říjnu 2010.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v říjnu ve srovnání se zářím zvýšilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 47,9 % respondentů jako dobrou, 48,7 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 3,4 % jako špatnou.

Hodnocení poptávky i její očekávání pro příští tři měsíce se zvýšilo také. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 31,3 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 64,5 % respondentů a 4,2 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 92,2 % respondentů, růst cen 4,2 % respondentů a 3,6 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 22,5 % respondentů, neměnnost 65,7 % a růst počtu zaměstnanců 11,8 % respondentů. Očekávání vývoje celkové **ekonomické situace** pro období **příštích tří měsíců** jsou vyšší než v září, pro **příštích šest měsíců** jsou téměř stejná.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se po zářijovém poklesu meziměsíčně zvýšilo o 4 body a v meziročním srovnání je o 1,3 bodu vyšší.